



NOGUERASBLANCHARD

Històries de dos
Capítol 3: Primavera
André Romão

Comissariat per Joaquín García Martín

Barcelona
Ene 15, 2022 - Mar 18, 2022

NoguerasBlanchard presenta al seu espai de L'Hospitalet el tercer capítol d'*Històries de dos*. Continuant el programa de comissariat experimental que hem desenvolupat al llarg dels últims anys, aquesta temporada és a càrrec de Joaquín García Martín, fundador de la desapareguda galeria madrilenya garcía | galería. El cicle presenta una altra mirada a alguns dels protagonistes d'aquest projecte que va tenir lloc entre els anys 2012 i 2020, al carrer doctor Fourquet, i proposa relacions entre els artistes i figures i obres literàries.

La mort i la primavera és una novel·la pòstuma de Mercè Rodoreda que narra el cicle vital del seu protagonista en un poble petit i tancat. És una societat rural sense relació històrica amb la nostra realitat, lligada a la Naturalesa i els seus cicles i absolutament determinada pels rituals i les tradicions. Aquestes tenen un clar caràcter sacrificial i en elles l'individu desapareix davant les necessitats o el benestar del comú. Els seus costums ens resulten tan cruels com el món natural que els envolta.

En treballs recents, André Romão (Lisboa 1984) també ha treballat amb la sorpresa, la crueltat i la transformació. Especialment, en el cicle d'obres que gira al voltant del mite clàssic de les Metamorfosis i del text d'Ovidio i que va presentar en el projecte "Fauna" al Centro Cultura do Belém de Lisboa el 2019. En elles el mètode de treball és el mateix que utilitza Mercè Rodoreda en la seva novel·la: la unió d'elements aparentment dispars que ens obliga mirar el món des d'un altre lloc. En el seu cas, Romão es deté amb especial interès en allò tàctil i sensorial usant la fisicalitat com a camí d'introducció en els sistemes de representació.

La present exposició és una evocació del món de la novel·la a través de les escultures d'André Romão. No pretén ser una il·lustració literal del llibre ni una col·lecció de treballs plàstics inspirats en ell, sinó una immersió en el món que tots dos comparteixen, en les formes que el poblen i en el mètode de treball comú.

André Romão, *Ghost* (2020)









André Romão, *Perna (raposa)* (2021)





André Romão, *Diagrama (Cascata)* (2020)



André Romão, *Grafting (Red Wood)* (2021)





I. Crec que era només una qüestió de temps que André Romão descobrís *La mort i la primavera*, l'estranya i inacabada novel·la pòstuma de Mercè Rodoreda. Romão sempre ha estat molt interessat per la literatura de ficció (especialment per la més heterodoxa) i també s'ha servit d'ella com a base o punt de partida per a alguns dels seus treballs. En alguna ocasió, ha triat el text com a forma de materialització a la seva obra. Però hi ha sobretot una coincidència evident entre el món i els temes que apareixen en la novel·la i la poètica de l'artista portuguès. És fàcil que llegint-la ens vinguin al cap les seves obres.

No obstant això, més enllà d'aquest imaginari crec que el seu principal punt en comú sigui el mètode de treball. L'escriptora catalana i l'artista portuguès comparteixen una estratègia creativa semblant: l'assemblatge d'elements inicialment dispersos o d'origen diferent, que, en unir-se, produeixen una subversió de la realitat per a exposar altres possibilitats, multiplicant les lectures i les interpretacions, obrint pas a cop d'estranyament a la metàfora i la paradoxa.

II. *La mort i la primavera* narra el cicle vital del seu protagonista des de la infantesa fins a la seva mort i més enllà, passant pel descobriment de l'amor i la sensualitat, la paternitat i el seu xoc amb l'estructura social en la qual viu. Es tracta d'un petit poble, tancat i rural, aïllat, sense relació històrica amb la nostra realitat, lligat a la Naturalesa i els seus cicles i absolutament determinada pels rituals i les tradicions. Aquestes tenen un clar caràcter sacrificial i en elles l'individu desapareix davant de les necessitats o del benestar del comú. Els seus costums ens resulten tan cruels com el món natural que els envolta.

Des de l'inici del llibre, amb el protagonista-narrador travessant un riu gairebé com un pasatge a una altra vida, assistim en aquest món des dels seus ulls, sabem el que ell sap i el patim amb ell. D'altra banda, no hi ha un veritable qüestionament d'aquestes construccions socials igual que no es qüestionen que els cicles naturals són costums que existeixen per a marcar i reforçar les fites clàssiques: naixement, fertilitat, sacrifici i mort. No obstant això per al protagonista i per al lector l'estranyament és constant: sembla una al·lucinació o un somni que una realitat que té molt pocs agafadors en la nostra.

Mercè Rodoreda ens descriu aquest món amb un vocabulari extraordinàriament senzill, amb una frase simple i neta que sol tendir a l'enumeració, gairebé com un relat oral. A través d'aquesta aparent naturalitat sorgeixen imatges visuals potentíssimes, d'un caràcter eminentment poètic, que sorprenen el lector tant per la seva bellesa com per la seva brutalitat: les dones embarassades romanen amb els ulls embenats perquè, en néixer, el bebè s'assembla al seu pare i no a un altre home que hagi pogut veure i desitjar; els ocells negres nien i ponen que seran incubats pels ocells blancs que moriran a les mans dels primers quan els ous s'obrin; quan morirà algun dels habitants del poble se li emplena el cos de ciment per a evitar que se li escapi l'ànima i a continuació se li introdueix en el tronc d'un arbre perquè el seu cos es fongui amb allò vegetal: serà una agonia molt dolorosa.



III. Romão també ha treballat recentment amb la sorpresa, la crueltat i la transformació. Especialment en el cicle que gira al voltant del mite clàssic de les Metamorfosis i del text d'Ovidio i que va presentar en el Centro Cultura do Belém de Lisboa en 2019. En elles el mètode de treball molt similar al que vam veure en la novel·la de la Rodoreda: la unió d'elements dispersos que ens obliga mirar el món des d'un altre lloc. En el seu cas, Romão es deté amb especial interès en allò tàctil i sensorial usant la fisicalitat com a camí d'introducció en els sistemes de representació.

En aquests treballs qüestiona aspectes bàsics i assumpcions generals però també normes i estructures socials establertes i moltes de les nostres presumpcions més arrelades sobre temes com el femení i el masculí, el natural i l'artificial, el poder i la feblesa. Molts traspuen violència i erotisme. Aquests són els mateixos temes sobre els quals Mercè Rodoreda planteja la seva novel·la.

El resultat és per tant una superposició de referències, significants i lectures relacionals que Romão aconsegueix que siguin irremeiablement inagafables. Ens resulta gairebé impossible limitar la lectura de les seves obres a una sola direcció o a una realitat fixa, tancada i única. No es poden acabar en si mateixes perquè són una mutació constant. Com el poble de *La mort i la primavera* no podem conèixer amb seguretat la bondat o la realitat o la concreció de processos que no sabem si són producte d'una abominació o el resultat d'un continu natural o llegendari.

La lectura de la novel·la de Mercè Rodoreda i la visió de les escultures de André Romão són com si arribéssim al castell del qual escrivia Franz Kafka si nosaltres fóssim l'Agrimensor K. Relacionar-nos amb el món a través de l'estranyament.

La present exposició és una evocació del món de la novel·la a través del treball d'André Romão. No pretén ser una il·lustració literal del llibre ni una col·lecció d'escultures inspirades en ell, sinó una immersió en el món que tots dos comparteixen, en les formes que el poblen i en el mètode de treball comú. Algunes de les peces existien abans i altres han estat realitzades amb aquest projecte en ment. El fet de no distingir entre les unes i les altres aspira a posar de manifest aquests punts en comú.

La mateixa escriptora és present en l'exposició amb la inclusió dels seus dibuixos i per la presència del crisantem, una flor vinculada a un record seu d'infància fundacional i que, en la nostra opinió, mostra a la perfecció la relació entre la biografia i la memòria de l'artista i el procés creatiu.

Joaquín García Martín



André Romão (1984) neix a Lisboa, ciutat en la qual es forma com a artista i on continua treballant i residint. Ha participat en residències a Londres, Barcelona, Roma i Berlín. Exposa habitualment amb la galeria Vera Cortés de Lisboa i amb Umberto di Marí a Nàpols. Entre altres institucions ha mostrat la seva obra en Museu Coleção Berardo, Lisboa, MACRO – Museo d'Arte Contemporanea a Roma, al CAPC de Bordeus, a la Fundació Serralves de Porto o The Green Parrot a Barcelona. També ha participat a la Biennal de Liverpool el 2021.

Mercé Rodoreda (1908-1983) és una de les grans escriptores de llengua catalana del segle XX. Neix a Barcelona en un entorn familiar lligat a la Renaixença que li inculca l'amor per la llengua catalana. També durant la seva infància comença la seva fascinació per les flors. Comença la seva carrera literària als anys 20 com una fugida a les limitacions de la vida d'esposa i mare, encara que després renegaria de les seves primeres obres. Durant la guerra es mobilitza activament a favor del bàndol republicà i des d'aquest moment és la seva primera gran novel·la, *Aloma* (1936). Durant els mes de trenta anys d'exili a França i Suïssa escriu obres fonamentals com *La Plaça del Diamant* (1962) o *El carrer de les Camèlies* (1966). No tornarà a viure a Espanya fins el 1972, quan torna convertida en un mite de les lletres catalanes i s'instal·la a Romanyà de la Selva i publica *Mirall trencat* (1974). Al llarg dels últims deu anys de la seva vida treballa en el manuscrit de *La mort i la primavera* que deixarà inacabat a la seva mort en 1983.

Joaquín García Martín neix a Madrid i estudia Història de l'Art a la UCM. Ha format part del col·lectiu DOMÉSTICO de l'any 2000 a l'any 2008. Com a gestor ha col·laborat amb un gran nombre d'institucions d'art contemporani tant públiques com privades. El 2012 funda garcía | galería que dirigirà fins al seu tancament el 2020. En l'actualitat porta a terme la sèrie de podcasts d'entrevistes a creadors espanyols actuals Hablar normal y corriente per Editorial Caniche. Recentment comissariat l'exposició Cuestión de ambiente a CentroCentro, Madrid.

Agraïm la col·laboració de Galeria Vera Cortés, Lisboa.

Todas las imágenes cortesía NoguerasBlanchard, Barcelona/Madrid
Fotografía Roberto Ruiz